

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
Jordfordeling & Landbrugslov
jordfordeling@lbst.dk

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

Vedr.: Høring over udkast til bekendtgørelse om multifunktionel jordfordeling og udkast til vejledning om samtykke til multifunktionel jordfordeling J.nr. 19-261-000001

3. februar 2020

Landbrugsstyrelsen har den 6. januar 2020 udsendt udkast til nærværende bekendtgørelse i offentlig høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

Danmarks Jægerforbund er som partner i Collective Impact stærkt optaget af at erfaringerne fra dette partnerskab bruges konstruktivt i en fremtidig jordreform, samt i nærværende pilotprojekt.

Læring fra Collective Impact-parternes pilotprojekter

Overordnet er det meget positivt, at der nu etableres en pilotordning, hvor omkostninger til jordfordeling dækkes med henblik på multifunktionelle projekter, som sammentænker landbrugsproduktion med flere andre tiltag i det åbne land.

Collective Impact-parterne har gennemført tre pilotprojekter om multifunktionel jordfordeling og er i gang med et fjerde pilotprojekt. Collective Impact-parterne ønsker at dele flest mulige af de indhentede erfaringer fra disse pilotprojekter med henblik på at gennemføre pilotprojekterne under den multifunktionelle jordfordelingsfond på et så kvalificeret grundlag som muligt, herunder undgå at gentage forhold, som har vist sig ikke at være fremmende for projektresultaterne. Parterne i Collective Impact har i eget regi oplevet en kolossal læring og kvalificering af projektmodellen fra parternes tre første pilotprojekter til gennemførelsen af det igangværende fjerde pilotprojekt.

Det er derfor Danmarks Jægerforbunds forhåbning, at en tæt erfaringsudveksling med Miljø- og Fødevareministeriet vil betyde, at pilotprojekterne, der gennemføres under den multifunktionelle jordfordelingsfond, vil stå på skuldrene af Collective Impact-parternes pilotprojekter, således at det rådgivende udvalg løbende og i den afsluttende evaluering med udgangen af 2022 kan komme med højtkvalificerede anbefalinger til det videre arbejde med en fremtidig jordreform.

Jordfordelingsplanlægning versus planlægning af synergi mellem opfyldelsen af flere samfundsinteresser

Multifunktionel arealanvendelse handler om, at flest mulige samfundsinteresser indfries på en gang. De fleste arealer i Danmark er tilrettelagt med en enkelt interesse før øje. Det betyder, at der er stor konkurrence om arealerne.

Multifunktionel jordfordeling er et planlægningsredskab, som kan bruges til at sikre, at anvendelsen af arealerne bevæger sig mod, at flere samfundsinteresser opfyldes på en gang. Det er derfor også vigtigt, at der tilses, at der er synergi

mellem opfyldelsen af flere samfundsinteresser. Den nye arealanvendelse skal med andre ord være til størst mulig glæde for alle samfundsinteresser.

Collective Impact-pilotprojekterne formes af, at landmænd og lokale aktører med afsæt i fælles viden om landskabets og lokalsamfundets potentialer udvikler fælles ønsker og mål til anvendelse af landskabet. Det er disse mål og ønsker, der efterfølgende drøftes i bilaterale lodsejerforhandlinger med henblik på at få det nødvendige arealpuslespil lagt for at indfri ønskerne.

Danmarks Jægerforbund gør opmærksom på, at der således i en multifunktionel jordfordeling foregår en projektplanlægningsperiode lang tid forinden jordfordelingsplanlægningen. Denne projektplanlægningsperiode er ikke beskrevet i vejledningen og er i praksis reduceret til en ikke nærmere beskrevet projektansøgningsfase, hvor kommunerne skal undersøge og indhente opbakning fra lodsejere og øvrige lokale aktører samt indhente opbakning fra landboforening eller anden lodsejerrepræsentant til projektansøgningen.

Denne projektplanlægningsperiode har i Collective Impact-parternes pilotprojekter været en afgørende og tidskrævende byggesten. Det er her, at lodsejere og lokale aktører opnår fælles viden og udvikler fælles mål for landskabets multifunktionelle potentialer. Det er således også i denne projektplanlægningsperiode, at initiativer til opfyldelse af fælles mål og ønsker defineres. Jordfordeling vil kunne understøtte indfrielsen af mange af disse mål og ønsker, når lodsejerforhandlingerne netop indrettes herefter.

Danmarks Jægerforbund vil pege på, at det i gennemførelsen af multifunktionelle jordfordelingsprojekter er helt afgørende, at der foregår en tæt, tillidsfuld og gensidig dialog mellem den udførende jordfordelingsplanlægger samt kommune og landboforening, der står bag projektet. Denne gensidige udveksling vil være alfa omega for at opbygge et forhandlingsklima med lodsejerne, der matcher projektejernes intentioner. Ofte vil kommune og landboforening også have et lokalkendskab, som vil være helt afgørende for jordfordelingsplanlæggeren at kende til i tilrettelæggelsen af dialogen med lodsejerne.

Prioritering af nationale interesser

Miljø- og Fødevarerministeriet og Landbrugsstyrelsen har opstillet en prioritering af nationale interesser som grundlag for tildeling af samtykke til fri jordfordeling. Danmarks Jægerforbund er enige i, at de lokale, konkrete projekter har til formål at opfylde direktivkrav og nationale interesser. Danmarks Jægerforbund peger på, at pointgivningen ser ud til at undervurdere betydningen af friluftsliv og landdistriktsudvikling. Fra Collective Impact-pilotprojekterne ved vi, at friluftsliv og landdistriktsudvikling vil være en central indgang til at skabe lokal interesse for at opfylde direktivforpligtelser og nationale interesser. Samtidigt ved vi fra ”Samfundsøkonomisk Cost-benefit-analyse af de forventede effekter af multifunktionel jordfordeling ved Glenstrup Sø” (Jesper Sølvér Schou, Thomas Lundhede, Søren Bøye Olsen og Gustav Esmann Callesen, december 2019), at det ikke er klima alene eller kvælstof alene eller de rekreative gevinster alene, der trækker det samfundsøkonomiske overskud. Det er summen af alle de forskellige gevinster, der trækker overskuddet.

Finansiering af projekter

Det fremgår af vejledningen, at ordningen om multifunktionel jordfordeling giver mulighed for fri jordfordeling i forbindelse med realisering af et multifunktionelt projekt. Ordningen indeholder ligeledes midler til rådighed i en jordpulje. Denne jordpulje giver Landbrugsstyrelsen mulighed for at opkøbe erstatningsjord til brug for fremme af jordfordelingen.

Danmarks Jægerforbund ser det som en central barriere for pilotprojekterne, at Landbrugsstyrelsen imidlertid ikke opkøber projektjord til senere videresalg og dermed ikke tåler et tab i arealets værdi, som det er tilfældet i f.eks. vådområde- og lavbundsprojekter. Det hænger meget dårligt sammen med de definerede nationale interesser, som skal opfyldes for at få adgang til multifunktionel jordfordeling, i det opfyldelsen af de nationale interesser (direktivforpligtelser/høj prioritet) typisk forudsætter ekstensivering/omlægning/udtagning og dermed et værditab på arealet.

Det er yderst beklageligt, at der med en jordpulje på 104 mio. kr. i en pilotordning ikke tænkes mere fremsynet og modigt i anvendelsen af midlerne. Tilsvarende burde de 104 mio. kr. have dækket et tab i forbindelse med udbetaling af engangserstatninger til lodsejere for permanent omlægning og udtagning af landbrugsarealer til opfyldelse af nationale interesser. Danmarks Jægerforbund finder, at midlerne til jordpuljen bør sættes i spil på en nyskabende måde, der ville kunne sikre lodsejermotivation og varige effekter i jordfordeling.

Også på disse punkter adskiller den statslige ordning sig radikalt fra det koncept for multifunktionel jordfordeling, som Collective Impact-parterne har udviklet.

EU-medfinansiering og demarkation.

Muligheden for at sammensætte finansiering fra forskellige ordninger og kasser med hver sit respektive formål til at indfri de samlede multifunktionelle potentialer i projektområdet er en yderst krævende øvelse med hensyn til at overholde demarkationskrav til finansiering/regnskab samt geografi.

Formålet med multifunktionel jordfordeling er at skabe enkle og pragmatiske løsninger for at opnå synergi mellem flere samfundsinteresser i arealanvendelsen. Danmarks Jægerforbund beklager meget, at det ikke er lykkedes at skabe et mere smidigt projekt-set up for finansiering fra forskellige kasser. Det er netop sådanne rigide regler og snævre målkrav, der ikke ser på tværs af de samlede samfundsgevinster ved projektet, som udviklingen af konceptet "Multifunktionel jordfordeling" er et opgør mod. Multifunktionel jordfordeling er et paradigmeskifte, som det desværre kun i begrænset grad er lykkedes at afspejle i pilotordningen for multifunktionel jordfordeling. Dermed drukner de gode helhedshensigter i administration og demarkations-dokumentationskrav.

I multifunktionelle projekter må det accepteres, at nogle målopfyldelser bliver mindre, end hvis de forfølges enkeltvis. Til gengæld bliver den samlede gevinst større. I den forlængelse er det positivt, at ansøgninger behandles i tværministerielle teams, hvis dette medfører et fokus på helheden i landskabet fremfor snævre effektmålinger og tiltag. Det er helheden, der trækker det samlede samfundsøkonomiske overskud. Fra Collective Impact-pilotprojekterne ved vi desuden, at det brede fokus på samfundsinteresserne i arealanvendelsen skaber nye netværk på tværs af aktører og gode muligheder for, at projektet lever videre i katalytiske processer, når jordfordelingen er afsluttet.

Afrapportering

Af vejledningen fremgår det, at der er frist for afrapportering af gennemførelse af projektet, herunder anlæg og realiserede projekter maks. 2 år fra kendelsen er afsagt. Danmarks Jægerforbund bifalder, at der indgår afrapportering af projekter, om end Danmarks Jægerforbund gerne havde set, at spiderweb-modellens målepunkter samt metoder til screening- og dokumentation skulle anvendes som standard. Dermed ville man have sikret ensartet afrapportering og effektmåling på tværs af pilotprojekterne.

Danmarks Jægerforbund stiller spørgsmål ved, om det tidsmæssigt bliver muligt at anvende afrapporteringerne fra de enkelte projekter til evaluering af ordningen i Det Rådgivende Udvalg med udgangen af 2022.

Opsamling

Danmarks Jægerforbund anbefaler, at ovenstående høringspunkter tages til efterretning og udmøntes i pilotordningen for multifunktionel jordfordeling. Derudover anbefaler Danmarks Jægerforbund, at høringspunkterne vil indgå som centrale hjørnesteen i modellen for udmøntning af 200 mio. kr. årligt til udtagning af lavbudsarealer frem mod 2030.

Collective Impact-parterne har udarbejdet syv principper for en jordreform med flersidige samfundsgevinster. Principperne er bl.a. sendt til Regeringens udvalg for Grøn Omstilling. De syv principper sætter retningen for en ambitiøs og nødvendig omstilling af vores arealer og tilbyder en køreplan til beslutningstagerne til, hvordan jordreformen i praksis kan gennemføres og forankres i et partnerskab mellem staten og interessenter.

Omstillingen kan gennemføres med samfundsøkonomisk overskud, opbakning og medansvar fra interesseorganisationerne samt med lokalt engagement. Det er historisk, og igangsætningen af jordreformen haster meget og bør udmøntes mere ambitiøst og tro mod anbefalingerne end det er tilfældet i den multifunktionelle jordfordelingsfond.

Spørgsmål vedrørende høringsvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til Vildt- og naturkonsulent Jakob Bergmann Nielsen, Afd. for Rådgivning og Uddannelse. Telefon: 81 88 24 46. Mail: jbn@jaegerne.dk

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Claus Lind Christensen
Formand

Direkte tlf. + 45 27 80 28 55
E-mail clc@jaegerne.dk